

Utlåtande 2009:188 RVII (Dnr 325-972/2009)

Revidering av riktlinjer för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Förslag till reviderade riktlinjer för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden godkänns, *bilaga*.

Föredragande borgarrådet Ulf Kristersson anför följande.

Ärendet

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2008 fått uppdraget att revidera riktlinjerna för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden. Orsaken till behovet av ändringar härrör från förändrad lagstiftning och från införandet av verksamhetssystemet BBIC (Barns behov i centrum). Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS) och stadens revisorer har också uppmärksammat vissa behov av förtydliganden, främst när det gäller förhandsbedömningar och inledande av utredning. En hel del redaktionella förändringar har gjorts för att göra materialet mer lättöverskådligt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att revideringen av riktlinjerna för handledning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden varit nödvändig och har genomförts på ett bra sätt.

Bromma stadsdelsnämnd stödjer förslaget strävan att stärka barnets ställning i familjehemmet.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att det är bra att riktlinjerna har blivit mer konkreta och att BBIC finns med som en del av dem.

Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker förslaget och anser att socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har gjort ett gediget arbete med att revidera riktlinjerna.

Mina synpunkter

Införandet av verksamhetssystemet BBIC (barns behov i centrum) har medfört ett behov av att konkretisera och förtydliga riktlinjerna. Flera av förändringarna syftar just till att förtydliga skrivningar som tidigare varit öppna för tolkningar. Några stadsdelsnämnder understryker i sina remissvar att förändringarna kommer att innebära ett bra stöd i handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden.

I den kartläggning som socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden initierade, BUSS-utredningen, kunde det konstateras ett stort förbättringsbehov avseende likställigheten gällande i vilka situationer stadsdelsförvaltningarna inledde utredningar av barn och ungdomar som misstänktes fara illa. Riktlinjerna föreslår därför att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden kommer att få ett ökat ansvar för övergripande riktlinjeutbildningar för att förbättra likställigheten i staden.

I enlighet med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens beslut föreslås också förändringar så att fler barn i eller inför långvariga placeringar ska komma att övervägas för adoption. I detta sammanhang vill jag även understryka möjligheten att barn med långvariga placeringar kan få sina familjeföräldrar som permanenta vårdnadshavare. Med anledning av detta har Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd i sitt remissvar framhållit vikten av att föräldrarna får neutral information. Jag vill understryka att det är självklart att de biologiska, liksom de tilltänkta adoptionsföräldrarna, ska få adekvat och tillräcklig information om innebörden av ett sådant beslut.

Bilaga

Barn- och ungdomsärenden – Riktlinjer för handläggning och dokumentation inom individ- och familjeomsorgen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Förslag till reviderade riktlinjer för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden godkänns, *bilaga*.

Stockholm den 18 november 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
ANN-KATRIN ÅSLUND

Ulf Kristersson

Ylva Tengblad

ÄRENDET

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2008 fått uppdraget att revidera riktlinjerna för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden. Orsaken till behovet av ändringar härrör från förändrad lagstiftning och från införandet av verksamhetssystemet BBIC (Barns behov i centrum). Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS) och stadens revisorer har också uppmärksammat vissa behov av förtydliganden, främst när det gäller förhandsbedömningar och inledande av utredning. En hel del redaktionella förändringar har gjorts för att göra materialet mer lättöverskådligt.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2009 att besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 mars 2009 har i huvudsak följande lydelse.

De största redaktionella förändringarna har skett i avsnittet om utredning. Alla begrepp och dokument som det hänvisas till i texten utgår från BBIC-systemet och följer utrednings- och dokumentationsprocessen enligt BBIC. BBIC-triangeln är inlagd på två ställen för ökad pedagogisk tydlighet och en formuläröversikt över alla BBIC-formulären är inlagd. Hela avsnittet om utredning har strukturerats om och lagts in redan efter de mer allmänna inledande avsnitten om barns rätt och socialnämndens skyldigheter. I förkommande fall hänvisas till socialstyrelsens handböcker, allmänna råd, tillämpningsföreskrifter och förordningar.

Adoption

I enlighet med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens beslut 2009-03-19 föreslår förvaltningen förändringar i riktlinjerna så att fler barn i, eller inför, långvariga placeringar ska komma att övervägas för adoption. Vid en utredning av ett nyfött eller ännu ofött barn finns det skäl för socialtjänsten att i ett tidigt skede ställa frågan till föräldrarna om de kan tänka sig möjligheten att adoptera bort barnet som ett alternativ till en familjehemsplacering. Likaså finns det skäl att under placeringstiden, när det blir aktuellt med att överväga att flytta över vårdnaden till familjehemsföräldrarna, i vissa fall ställa frågan om adoption vore lämpligare. Med dagens lagstiftning är det barnets biologiska föräldrar som bestämmer om de vill adoptera bort sitt barn. I riktlinjerna har det inte uttryckts tidigare att socialtjänsten ska ställa frågan till föräldrarna utan initiativet har förväntats komma från föräldrarna. Det har i den svenska barnavården sedan lång tid varit inriktningen att arbeta för återförening av barn och föräldrar.

Föräldrätten i svensk lagstiftning är mycket stark. Forskning har visat att kontinuitet och stabilitet för barnet ibland har fått stå tillbaka för föräldrarnas behov av att vara förälder. Debatten, forskningen och praktiken har alltmer gått mot att fokusera på barnets behov och i linje med detta se adoption som ett alternativ till familjehemsplacering i vissa fall. Ett led i att uppmuntra en sådan utveckling i Stockholm är att i föreliggande riktlinjer för handläggning se till att frågan kommer upp i ett tidigt skede när en placering av ett spädbarn övervägs (s. 46). I det fortsatta arbetet i förvaltningen kommer också riktlinjerna för familjehemsvården att ses över och förändras. Ett ökat stöd till socialsekreterarna behöver utvecklas då det ställer nya krav på komplicerade etiska överväganden. Det får aldrig uppstå en situation där föräldrar i efterhand anklagar socialtjänsten för att ha blivit övertalade eller tvingade till att adoptera bort sitt barn.

Förhandsbedömningar

I avsnittet om utredningsmodellen finns också de förtydliganden som har efterfrågats av stadens revisorer (revisionsrapport nr 2009:6 ”Anmälningar om barn och unga som riskerar att fara illa”) rörande rutinerna för förhandsbedömning (s.21). Se även förvaltningens ärende till nämndens sammanträde april 2009 som gäller yttrande angående revisionsrapporten (dnr 1.6-0119-2009). Anvisningarna är skrivna i samråd med juridiska avdelningen och stadsarkivet. De innehåller en detaljerad beskrivning av hur handlingarna ska registreras och sparas. Där beskrivs också rutinerna för hur informationen ska delges nämnd eller utskott. Några stadsdelsnämnder har uttryckligen efterfrågat detaljerad information om anmälningar som inte har lett till utredning. Detta har lett till att man inom de stadsdelsförvaltningarna har skapat listor över dessa ställningstaganden vilket inte är förenligt med sekretesslagen. Informationen till nämnd/utskott kan endast ske genom redovisning av antalet ställningstaganden och anmälare under en viss tidsperiod vilket också tydliggörs i riktlinjerna. Med dagens regelsystem är det inte tillåtet att föra sökbara register över individer eller anmälningsorsaker. Den statliga Barnskyddsutredningens (Dir. 2007:168) betänkande som presenteras i juli 2009 kan komma med förslag på förändringar på detta område då det som idag är ett ställningstagande att inte inleda utredning istället kan bli ett beslut, som då kan och ska registreras. Om Barnskyddsutredningens betänkande inte leder till någon förändrad lagstiftning kan en tänkbar väg vara att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden författar en formell begäran till Datainspektionen om att få registrera ställningstaganden att inte inleda utredning som gäller barn och unga i ett digitalt register.

När det gäller ungdomar som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld eller förtryck tydliggör riktlinjerna att socialtjänsten kan ha ett antal klargörande samtal med den unga inom ramen för en förhandsbedömning utan att inleda utredning och kontakta vårdnadshavarna. Det är avgörande att klarlägga risken för hot och våld och behovet av skydd för den unga personen. Om man bedömer att den unga personen behöver omedelbart skydd måste man inleda utredning. I detta skede ska vårdnadshavarna underrättas och nämnden ta ställning till om vården kan ske frivilligt med bibehållet skydd för den unga eller om den måste ske med stöd av LVU.

Inleda utredning

Stadens revisorer har i ovan nämnda revisionsrapport kritiska synpunkter på stadens riktlinjer avseende handläggningen av anmälningar till socialtjänsten och menar att dessa behöver utvecklas för att ge ett bättre och mer entydigt stöd i handläggningsarbetet. Detta område har utretts i BUSS-utredningen, kapitel 6, "Rättsäkerhet i myndighetsutövningen". Riktlinjetexten har nu förtydligats i avsnittet "Erbjudande om service" (s.22) så att det klart framgår att endast då man kan utesluta att det finns behov av skydd eller stöd direkt till ett barn kan hänvisa till service utan föregående utredning.

Brott mot barn

Ett helt nytt kapitel har lagts in där rutinerna vid handläggning av anmälningar om brott mot barn har förtydligats (s. 33). Handläggningen av anmälningar som rör misstanke om att ett barn är utsatt för fridskränkning, våld eller sexualbrott har tydliggjorts. Skillnaden mellan polisens utredning om brott och socialtjänstens utredning om barns behov av skydd och stöd klarläggs och den önskvärda strukturen för samverkan mellan polisen, åklagaren och socialtjänsten är beskriven. Socialtjänsten måste alltid ta ställning till om ett barn behöver skydd och ska inte invänta polis och åklagares bedömning men i möjligaste mån samverka med dem. Barncentrums medverkan bör påkallas för att underlätta samverkan. Barncentrum kan också stå till tjänst med konsultation vid misstanke om brott mot barn.

I detta kapitel finns också ett avsnitt om barn som upplever våld i hemmet och rutiner för handläggningen då den ena vårdnadshavaren behöver akut bistånd i form av skyddat boende. Hon kan i dessa fall ta med sig barnen vilket gör att den andra vårdnadshavaren inte får kännedom om var barnen vistas. Man bör alltid inleda utredning av barnen i de fall de kan ha bevittnat våld men barnens vistelseort kan sekretessbeläggas om den andra vårdnadshavaren kräver att få kännedom om deras vistelseort så att det skyddade boendet inte röjs.

Lagen om vård av unga (LVU)

De avsnitt som rör tvångsvård och de beslut som hänger samman med denna har förts samman och lagts in direkt efter kapitlet om brott mot barn (s.38).

Unga lagöverträdare

Det har under de senaste åren skett en mängd förändringar av lagstiftningen kring unga lagöverträdare, bl.a. har påföljdssystemet ändrats och två nya ungdomspåföljder har införts i form av ungdomstjänst och ungdomsvård (2007-01-01). Ändringar i lagstiftningen syftar bl.a. till att renodla vilka av socialtjänstens insatser inom påföljdssystemet för unga som ska tillgodose ett vårdbehov hos den enskilde ungdomen (ungdomsvård) och vilka som ska ha en mer gränssättande funktion (ungdomstjänst). I 5 kap. 1 b § SoL har införts bestämmelser om att ungdomstjänst är en obligatorisk uppgift för kommunen.

Nya bestämmelser har införts i både SoL och LVU som ger möjlighet att utse en särskilt kvalificerad kontaktperson. Insatsen är tänkt att ge ett särskilt stöd till barn och ungdomar för att motverka risk för missbruk, brottslig verksamhet eller annat socialt nedbrytande beteende. För att säkerställa att påföljden ungdomstjänst genomförs på ett

likartat sätt i staden har ansvaret för verkställigheten lagts på förvaltningens enhet Stockholms Ungdomstjänst.

Medling infördes den 1 januari 2008 som en ny bestämmelse i SoL och ger kommunerna ett obligatoriskt ansvar att erbjuda medling med anledning brott. Medling är ingen straffrättslig åtgärd utan en metod för konfliktlösning som är tänkt att användas bl.a. vid brott mot person. Medling ska enligt de nya bestämmelserna för unga lagöverträdare ha en mer framträdande roll än tidigare och den unges vilja att delta vid medling ska beaktas särskilt vid beslut om åtalsunderlåtelse. Medlingssamordning sker i Stockholms stad i nära samverkan med de tre polismästardistrikten och ingår i stödcentrum för unga brottsoffer och tillhör organisatoriskt Maria Ungdomsenhet.

Genomförande

En av förvaltningens huvuduppgifter är att genomföra utbildningar till stadsdelsförvaltningarnas personal avseende riktlinjer i syfte att säkerställa likställigheten i staden. BUSS-utredningen kunde konstatera ett stort förbättringsbehov avseende likställigheten gällande i vilka situationer stadsdelsförvaltningarna inledde utredningar av barn och ungdomar som misstänktes fara illa. Förvaltningen planerar att redan i april 2009 genomföra en utbildningsomgång för nya socialsekreterare och gruppleddare som utreder barn och ungdomar då antalet nyanställda socialsekreterare är stort. Denna omgång kommer att bli en tvådagarskurs i avvaktan nämndens beslut avseende riktlinjerna. Under förutsättning att nämnden fattar beslut kommer det att under hösten genomföras längre, mer fördjupade riktlinjeutbildningar som ska erbjudas samtliga utredande socialsekreterare. Dessutom kommer alla gruppleddare som ansvarar för arbetet med utredningar av barn och ungdomar som riskerar att fara illa att erbjudas ett seminarium under maj 2009 för att förankra BUSS-utredningens resultat med de förtydliganden om förhandsbedömningar och inledande av utredning som föreslås i utredningen och riktlinjerna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att revideringen av riktlinjerna för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden varit nödvändig och har genomförts på ett bra sätt. Införandet av verksamhetssystemet BBIC (barns behov i centrum) har medfört ett behov av konkretisering och förtydligande. Även om det inte genomförs

några förändringar i verksamheten är det ändå viktigt att riktlinjer ses över med jämna mellanrum så att inte en egen praxis uppstår i nämnderna och att likställigheten inom staden därmed minskar. Flera av förändringarna har just till syfte att förtydliga skrivningar som tidigare varit öppna för tolkningar.

Stadsledningskontoret är positiv till det ökade ansvaret för övergripande utbildningar som socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslås få. Detta är nödvändigt för att samma utbildningsnivå ska gälla över staden och därmed möjliggöra likställighet mellan stadens brukare.

Stadsledningskontoret ser inte att dessa riktlinjer skulle innebära några tillkommande kostnader för staden. De utbildningsinsatser som planeras beräknas rymmas inom befintlig budget.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med vad som anförs i detta tjänstutlåtande.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 maj 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter gällande adoption

Förvaltningen stödjer förslaget strävan att stärka barnets ställning i familjehemmet. Om det går att göra en långsiktig bedömning av att föräldrarnas omsorgsförmåga, i ett långsiktigt perspektiv, kommer att ha allvarliga brister, som innebär att de inte kommer att kunna fungera som föräldrar, t.ex. på grund av långvarig psykisk sjukdom bedömer förvaltningen att det är viktigt att så tidigt som möjligt ta ställning till och ta upp frågan om adoption. Det kan bli aktuellt främst när det gäller små barn och spädbarn.

När det gäller föräldrar som är allvarligt psykiskt sjuka är erfarenheten inom förvaltningen att det är mycket svårt att diskutera och komma överens om en adoption med dem. Ett etiskt dilemma som förvaltningen också ser är att prata med föräldrar som nyligen född barn, om adoption.

Även när det gäller äldre barn, som varit placerade i familjehems under längre tid, stödjer förvaltningen förslaget strävan att stärka barnets ställning i familjehemmet. Förvaltningen är dock mer tveksam till om adoption är en funktionell lösning gällande det. Den erfarenhet som finns inom förvaltningen, när det gäller att utse familjehemsföräldrar till särskilt förordnad vårdnadshavare för det placerade barnet, är att mycket få familjehem är intresserade av att bli det. En anledning till det är att kontakten med handläggaren från den placerande kommunen upphör. Vid en adoption upphör allt stöd från den placerande kommunen, både ekonomiskt och socialt/psykologiskt. Inom för-

valtningen är erfarenheten också att mycket få biologiska föräldrar, som har sina barn placerade, är villiga att adoptera bort sina barn. Det skulle kunna inträffa att föräldrar går med på adoption när de t.ex. är deprimerade eller under aktivt missbruk och att medgivandet är en del av den självdestruktiva fas, som föräldern befinner sig i. I de fall föräldrar går med på att adoptera bort sina barn innebär det att förvaltningens stöd till familjehemmet upphör i och med adoptionen. Det innebär bl.a. att förvaltningens arbete med att försöka upprätthålla kontakt med föräldrarna upphör och kan medföra att den eventuella kontakt som funnits med föräldrarna avbryts, i och med adoptionen.

Förvaltningen stödjer ändå förslagets strävan att i större omfattning fokusera på barnets bästa, förstärka barnets rättigheter och trygga dess framtid i familjehemmet. Det blir nu möjligt att föra diskussioner om adoption med biologiska föräldrar.

Det är viktigt att handläggarna som ska arbeta med de här frågorna får utökad stöd och utbildning för att på ett bra sätt kunna hantera dessa etiskt mycket svåra frågor och kunna avgöra vad som är den bästa lösningen för varje enskilt barn.

Förvaltningens synpunkter gällande handsbedömningar

Förvaltningen bedömer att de förtydliganden som gjorts är nödvändiga, mycket tydliga och bra. Möjligheten att ha klargörande samtal för att bedöma om hedersrelaterat våld föreligger är bra och ger en nödvändig samt utökad möjlighet att skaffa viktig information, i dessa ärenden. Det bedöms bli ett bra och viktigt stöd för handläggaren vid bedömningen. Förslaget att en förhandsbedömning får ta högst 10 arbetsdagar är rimligt och bra. Att göra en förhandsbedömning inom en vecka, som gäller idag, är svårt att hinna med. En bedömning av om akuta insatser behövs görs ändå, i samband med att anmälan inkommer.

Det kan ytterligare förtydligas vilken information som kan delges nämnd/utskott. I de nya riktlinjerna anges att nämnd/utskott kan delges information om anmälare. Förvaltningen bedömer att det är väsentligt att kunna delge nämnd/utskott information om anmälan kommer från polis, skola, sjukvård eller annan. Namn på anmälare bedöms inte vara relevant information att delge nämnd/utskott.

Behovet av att kunna föra ett digitalt register över ställningstaganden att inte inleda utredning, gällande barn och unga, kan ytterligare beskrivas.

Förvaltningens synpunkter gällande inleda utredning

De förtydliganden som gjorts gällande råd och stöd är tydliga och bra som riktlinjer gällande icke biståndsbedömt råd och stöd.

Förvaltningens synpunkter gällande brott mot barn

De klargöranden och förtydliganden som gjorts är bra. Den högre grad av tydlighet som nu framgår är viktig som stöd i handläggningen, som ofta är mycket svår i dessa ärenden. Fyllig information och stor tydlighet i hur ärendena ska handläggas underlättar arbetet och ger behövligt stöd. Redan idag inleds alltid utredning av om barnen bevittnat våld, i ärenden när en vårdnadshavare behöver akut skydd i form av skyddat boende. Förvaltningen stödjer ändå att det är ett viktigt klargörande och motiverat att ange i riktlinjerna att det alltid ska göras.

Förvaltningens synpunkter gällande unga lagöverträdare

De förändringar som gjorts för att anpassa riktlinjerna efter den nya lagstiftningen

bedömer förvaltningen är bra och genomtänkta. Utifrån behovet av likställighet inom staden är det bra att insatsen ungdomstjänst utförs av samma instans.

Gällande medlingsverksamheten vill förvaltningen påtala behov av att mäta resultat/effekter, av medlingsverksamheten.

Förvaltningens synpunkter gällande genomförande m.m.

Förvaltningen stödjer att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden tar ett övergripande ansvar för utbildningar i syfte att öka likställigheten och bedömningen inom staden. Förvaltningen har erfarenhet av att stadsdelsförvaltningar gör olika bedömningar av barns behov av skydd och stöd. T.ex. har ärenden som nyligen avslutas av en stadsdelsförvaltning, vid aktualisering i den egna förvaltningen dagarna därefter, bedömts omfatta behov av omedelbart ingripande till skydd och stöd för barnet. För ökad trovärdighet gentemot medborgarna är lika bedömning i staden mycket väsentligt. Att BBIC används som grund att utgå från i de nya riktlinjerna är bra och relevant utifrån att modellen införs i hela staden. De nya riktlinjerna innehåller fylligare, tydligare information och upplägget är överskådligt och lättillgängligt.

Rekommendationerna att upprätta lokala samverkansavtal med polisen kring barn och unga, och vad de ska omfatta, tydliggörs på ett bra sätt i de nya riktlinjerna. (s. 47-48) De förtydliganden som anges gällande närvaro av företrädare för socialtjänsten, vid polisutredning, är bra förtydliganden av socialtjänstens ansvar vid brottsutredning. (s. 49 och 52)

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 maj 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det bra att riktlinjerna blivit mer konkreta och att BBiC finns med som en del av dem. Riktlinjerna kan med förändringarna bli ett gott stöd i handläggningen och dokumentationen av barn- och ungdomsärenden. Några punkter i förslaget behöver dock kommenteras.

Utredningskontakter med barn (sid. 8)

I avsnittet anges att om ”barnet nått viss mognad och ålder” är det tillräckligt med barnets eller den unges samtycke för att socialtjänsten ska kunna tala med barnet.

Förvaltningen anser att detta är ett viktigt klagörande, men önskar ytterligare förtydliganden, gärna genom exempel, av vad som kan menas med mognad och ålder.

Förhandsbedömningar (sid. 21-22)

I de nu gällande riktlinjerna anges att socialtjänsten under förhandsbedömningen ”möjligen kan ta kontakt med informatören eller vårdnadshavaren ... för att förtydliga de uppgifter som redan lämnats”. I förslaget till nya riktlinjer står istället att socialtjänsten får ”träffa den anmälan rör, barnet och dess vårdnadshavare, tillsammans med anmälaren för att få en fördjupad bild av hur oron hos anmälaren ser ut och hur barnet och vårdnadshavaren ställer sig till den”. Förvaltningen välkomnar den nya skrivningen och de möjligheter den ger till en bättre bedömning av om utredning behöver inledas eller ej. Utrymme bör dock finnas för att träffa dem det berör även utan anmälaren, varför formuleringen bör ändras till ”... enskilt eller tillsammans med anmälaren”.

För närvarande gäller en tidsgräns på en vecka för förhandsbedömningen. I förslaget ändras detta till att hela processen får ta högst tio arbetsdagar. Att genomföra ett möte med anmälare och familj inom tio dagar kan dock ibland vara svårt på grund av att parterna inte har möjlighet att komma med så kort varsel. Förvaltningen menar därför att regeln bör vara att familjen ska erbjudas en besökstid som ligger inom den angivna tidsramen, men om de inte kan komma då bör tiden för förhandsbedömningen kunna förlängas något.

I övrigt tycker förvaltningen det är bra med de förtydliganden som ges i avsnittet vad gäller för hur handlingar ska förvaras i det fall när utredning inte ska inledas.

Information till vårdnadshavare (sid. 34)

En nyhet i förslaget är att det anges att socialtjänsten kan avvakta med att underrätta vårdnadshavarna om inledd utredning och åtgärder i övrigt om polisen inlett förundersökning och om barnet inte har något skyddsbehov. Förvaltningen anser att detta är ett viktigt förtydligande av hur socialtjänsten kan agera i dessa situationer.

Socialtjänstens närvaro vid polisförhör (sid. 35)

I avsnittet klargörs att samtycke från vårdnadshavaren krävs för att socialtjänsten ska kunna hämta barnet till polisförhör. Även detta är ett viktigt förtydligande gentemot tidigare riktlinjer.

Nationell adoption (sid. 46)

Texten framhåller att det i utredningar som rör gravida eller nyblivna föräldrars omsorgsförmåga kan vara viktigt att tidigt väcka frågan om att lämna barnet till adoption. Förvaltningen anser att påpekandet är viktigt, men vill framhålla att det är en grannlaga uppgift att ta upp ett spørsmål om adoption. Innan frågan ställs måste föräldrarna informeras på ett neutralt sätt om olika möjligheter att ordna det för barnet och betänketiden inför en adoption måste vara tillräckligt lång för att säkerställa så långt det är möjligt vad föräldrarna verkligen vill. Riktlinjerna behöver därför utvecklas på denna punkt, bl.a. med mer resonemang om de etiska överväganden som måste göras.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker förslaget och anser att socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har gjort ett gediget arbete med att revidera riktlinjerna. Det reviderade förslaget är väl anpassat efter lagändringar, införandet av verksamhetssystemet BBIC, BUSS-utredningens kartläggning och påpekanden i samband med revisionsrapporter. Barnperspektivet och barns behov har givits företräde på ett föredömligt sätt. Ett sådant exempel är att man lyfter fram placerade barns behov av en trygg och förutsägbar tillvaro över tid framför föräldrars rättigheter.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det reviderade förslaget till riktlinjer tydligt anger stadens målsättning avseende barnavårdsutredningar och ger en bra vägledning när det gäller handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden.